

Humanismen

[SIDE-INFO](#)[DEL-SIDE](#)

I 1400-tallet intensiveredes interessen for de gamle græske og latinske skrifter, både de litterære, de filosofiske, de naturvidenskabelige og de historiske. Bestræbelsen gik ud på at finde, forstå og fortolke de antikke skrifter for at finde frem til den erkendelse, den sandhed, som antikken rummede. På det grundlag skulle man undervise ungdommen og løfte dem som individer og samfundsborgere. Disciplinerne, man dyrkede, var de klassiske: historie, retorik (veltalenhed), grammatik, logik, matematik, astronomi. Det var de "frie studier", som var værdige for frie mennesker, altså mennesker, der ikke var bundet til at skulle slide og slæbe for at overleve.

Senere kaldte man disse studier for humanistiske, fordi de beskæftigede sig med det, mennesket havde frembragt. De var forbundet med et nyt menneskesyn, der var langt mere optimistisk end det traditionelt kristne, hvor mennesket opfattedes som en synder, der kun ved kirkens hjælp kunne undgå den evige fortabelse. Humanisterne troede på menneskets egne muligheder for at nå til visdom og dyd. Det var et menneskesyn, der betonedes menneskets frie vilje og skaberkraft. Mennesket blev sat i centrum, det var "alle tings mål".

1. Giovanni Pico della Mirandola, 1486 [ID](#)

(Gud) besluttede (...), at (...) mennesket (skulle) være et værk uden et bestemt forbillede og sagde til det, da han havde stillet det midt i verden:

"Hverken et bestemt sted eller en form, som er din egen, eller nogen opgave, som er særegen for dig, har vi givet dig, Adam, for at du efter din egen beslutning og efter din egen hensigt skal have og eje det sted, den skikkelse og de opgaver, du ønsker. Andre væsners natur begrænses inden for de af os foreskrevne regler. Du er ikke lukket inde af nogen grænser, men skal selv fastlægge dem med din vilje, i hvis hånd jeg har givet dig". (...) Gid en hellig ærgerrighed må bemægtige sig sjælen, så at vi forsager det middelmådige og dirrer efter det højeste og med alle kræfter stræber efter at nå dertil, da vi jo kan, hvad vi vil.

F. Clausen, J. Falkesgård, M. Løndahl og J. Thiedecke: *Skabt til at skabe*, 1989 s. 50-51.

[Se teksten](#)